

VOCABULARI BENIDORMER DE LA RAMADERIA

Francesc X. LLORCA IBI

Aquest treball és una recopilació de mots emprats pels benidormers que s'han dedicat professionalment a la ramaderia. Malgrat que el nucli urbà de la població estava format quasi exclusivament per pescadors i mariners, una bona part de les gentes del terme municipal es dedicaven a l'agricultura i, en menor mesura, a la cria de cabrum. Per tant, podem considerar que el vocabulari ramader formava part del cabal lèxic bàsic dels habitants de la població. Tanmateix, com és normal en els parlars professionals, hi trobem mots que pertanyen estrictament a les persones que vivien d'aquestes activitats.

L'elaboració del vocabulari l'he fet des de la infantesa, basant-me en les informacions i observacions de la meua família paterna, que s'ha dedicat exclusivament a la ramaderia i a la carnisseria d'ençà que la memòria familiar té constància. L'informant principal ha estat mon pare, Vicent Llorca Soler «Vicent el Carnisser», nascut a Benidorm l'any 1928, fill de Roc Llorca Devesa «Roquet l'Alfasser» i nét de Roc Llorca Baldó «Roc de Benienzo», tots ells ramaders i carnisseres. També la replega terminològica s'ha fet a partir de l'experiència personal, ja que per tradició els fills acompanyàvem el pare en les visites als diversos tractants, pastors i pobles de la comarca on podíem escoltar el lèxic d'aquestes persones en ple ús i de forma espontània. Cal assenyalar que la interrelació entre els pastors de la comarca era altíssima per la qual cosa aquest vocabulari és també una mostra fiable del parlar ramader de la Marina.

Els termes estudiats, en ordre alfabètic, van en negreta i acompanyats d'un asterisc (*ametlat) si són mots o accepcions no enregistrats. Si l'entrada lèxica té una variació respecte a la pronunciació ho faig constar entre parèntesi precedit de l'abreviatura corresponent: «Ferum (pr. *furum*)». Tanmateix, en general, no assenyalo els fenòmens fonètics generalitzats en valencià, com ara la reducció de la terminació *-ada* > *-â* (escriu *decantada*, i no *decantâ*); o l'obertura de *e-* inicial en *a-* davant de *-s*, *-m*, *-n* (escriu *estrelat*, i no *astrelat*).

VOCABULARI ALFABÈTIC

Acaparrat/-da. Ovella que està en el cercle que formen els animals per combatre la calor (veg. Acaparrar). Acaparrat a la comarca té diverses accepcions (veg. Colomina 1991:140).
Acaparrar. Posar-se les ovelles unes vora les altres formant un cercle els dies de molta calor. Cada ovella posa el cap davall del cos de l'altra. En ficar-hi el cap se sent un correntol d'aire fresc. El *DCVB* i el *DECat* tenen acaparrar per derivat de *caparra* 'enter-

- boliment del cap' i aquest per augmentatiu de cap. A Benidorm no relacionen acaparrar amb l'enterboliment del cap sinó amb la posició agrupada de les ovelles; per tant, pense que el verb és una aplicació ramadera de l'italianisme *acaparrar* 'agarbellar, arplegar alguna cosa' com fan les ovelles en caure la solana sobre elles. Com que les ovelles s'*acaparren* -s'agrupen- a les hores de més calor el verb ha passat a significar 'estar adormit, fer-se feixuc el bestiar pel cansament i la calor', estat que a Benidorm i a d'altres punts del País Valencià es diu *amodorrat* (veg. Amodorrat).
- Afillar.** Agafar una cabra com a fills cabrits que no són seus.
- Afollar-se** (pr. *follar-se*). Tenir la cria abans de temps. Si la cabra s'*afolla* la cria mor (veg. Colomina 1991:200).
- Aixerri** (pr. *aixèrri*). Fem polsós dels animals. Quan l'aixerri es barrejarà amb d'altres substàncies, com ara la brossa o les algues, se'n dirà *fem*.
- Amatxorrada** adj. fem. Ovella o cabra que no es queda prenyada.
- *Ametlat/-da** (pr. mel-lát, mel-lá). Color roig clar de la pell de les cabres, com el de les ametles.
- Amodorrat/-da.** Animal o persona ensopida per la calor.
- Andosco/-a.** cast. Cabrit o corder que té dues mudes, per tant té dos anys. El *DCVB* diu que andosc és l'animal que ha entrat en el tercer any. Probablement aquest fos el significat benidormer del terme perquè actualment no hi ha substantiu definidor d'animal de tres anys, mentre que *segall* i *andosco* entren en concurrència. Andosco 'fadrí vell' a la Marina, com recull el *DCVB* a València.
- Arracada.** Penjoll format per un replec de la pell que les cabres tenen al coll. Les cabres tenen dues arracades.
- A-te-la-hi.** Expressió que indicava la posició de l'animal del qual es parlava durant un tracte. Afèresi de *mira-te-la-hi*.
- Aüixar.** (pr. *aüxár*). Espantar els animals.
- Banya.** Corn de les cabres, de les ovelles i dels caragols.
- Banyut/-da.** Animal que té banyes.
- Baciu.** (pr. *bazíu*). Ramat on van les cabres que no fan llet.
- Barata.** fem. Intercanvi d'animals sense compensació econòmica.
- Beladissa.** (pr. *beláisa*). Bram multitudinari i prolongat del ramat.
- Belador/-a.** Animal que bela molt.
- Belar.** Fer belits el ramat.
- Belit.** Bram de cabres i ovelles.
- Bérbol.** (pr. *bérbol* i *verbo*). Pelat que se'ls fa als animals. El plural és *bérbols* i *berbos*, també existeix la frase feta «*dir-li bérbols* (a algú) 'mal parlar-ne'». *Berbo/berbos* és un cas de reducció del grup *-ls > -s* (cf. *cércols > cercos*, *rémolos > remos*) (veg. Llorca Ibi 1998:983). Els bérbols es curen amb suc de garrofa verda.
- Bessonera.** Ovella que pareix corders bessons.
- Blau/-va.** Cabra que té pèl blanc i negre. És de color encendregat. El *DCVB* recull cabra blava 'grisenca' a Gandesa.
- *Boquera.** Malalaltia del ramat. És un conjunt de grans que ixen a la boca dels animals i que s'esclaten. Aquesta malaltia apareix perquè mengen massa aliment sec o perquè llepen les peülles infectades. La boquera es guareix amb una barreja de sofre i llima. Si no es cura els animals deixen de menjar i moren.
- Borrego.** Corder de més d'un any.
- Braguer.** Mamelles de les cabres i de les ovelles. *Braguer embolsillat*: braguer que té forma

- arredonida amb mamelles curtes. Els entrevistats afirmen que els murcians li diuen *enllaonat* perquè té forma de llaó 'llegona'. *Braguer de mamella llarga*: el que té les mamelles allargades. *Braguer d'ovella*: cabra que té el braguer molt *embolsillat*.
- Cabra**. Animal remugant de la família dels cavicornis. *Cabra de serra o valenciana*: cabra de color blanc amb el cap *amardanat* 'amb forma de mardà' i orelles grans, són considerades les autòctones. *Cabra murciana*: cabra de color fosc, són típiques de la comarca. **Cabra moruna*: cabra caracteritzada per unes orelles curtíssimes. *Cabra granadina*: raça forània.
- Cabrit**. Fill de la cabra des que naix fins que menja herba.
- ***Cabritó**. Cabrit que menja herba fins que arriba als 15 quilograms en viu. És terminologia dels carnisers.
- Cabró**. Mascle de la cabra. Però ja no s'empra en aquest sentit esborrat per l'ús com a insult. Tanmateix hi ha un verset benidormer que juga amb el doble sentit: «*És del francès condició / com la del cabrit / o morir de petit / o morir de cabrón*». A hores d'ara, del mascle de la cabra en diuen *matxo* (veg. *Matxo*).
- ***Capicornut/-da**. Animal que té banyes. Apareix en un *retall* popular a la Marina (veg. *Apèndix*). Usualment és *banyut/-da*.
- Capó**. Borrec capat.
- Corder/-a**. Fill de l'ovella. *Corder pasqual*: el que naixia per sant Miquel i es matava aqueix mateix any per Pasqua. També es deia *corder amb pèl*, puix encara no li havia eixit la llana; també s'emprava el castellanisme *recental*, però era menys usual.
- Corderada**. Ramat format només per corders. En una *corderà* no hi ha ni ovelles ni cabres. Conjunt de corders que naix en una *santmiquelada* (veg. infra *Santmiquelada*).
- Creïlla**. Turma de corder. Per diferenciar les turmes de les patates, la patata es diu *queredilla* a Benidorm.
- Cullereta**. *Caquèxia aquosa*. Malaltia del fetge de corders i de cabres. S'hi observen uns paràsits, com si fos escata de peix de color negre. Es diu que la causa de la *cullereta* és l'aigua calenta de clots i tolls on beu el ramat. Malaltia d'especial incidència a les aigües de l'Albir (veg. Martines 1991:194-196). L'única notícia d'aquesta accepció de *cullereta* la recull el *DCVB* a Altea. El nom de la malaltia pot ser degut a la comparació dels paràsits amb els cullerots que es crien als tolls d'aigua.
- ***Decantada**. Cabra que té una mamella més gran que l'altra.
- Dent**. Os encastat a la geniva. Les cabres tenen vuit dents a més dels queixals: les dues centrals, que són més amples s'anomenen *pales*, les *segons* –segones–, les *terceres* i les *quartes*. Aquests animals cada any fan una muda i quan una cabra fa les quatre mudes es diu *serrada*. Les dents sense muda són *dents de llet*.
- Desmamar**. Deixar d'alimentar-se el corder de llet solament.
- Empatxat/-da**. Animal malalt per ingestió excessiva d'aliment.
- Engarrofar-se**. Prendre rigidesa muscular el ramat per la ingestió excessiva de garrofa verda. D'ací deu derivar *engarrofat* 'amb una riallera forta' i *garrofera* 'rialla incontenible' per la rigidesa muscular que les rialles provoquen (v. Colomina 1991:210).
- Eixugar**. Perdre l'ovella o la cabra la llet.
- Escandallar**. Triar el ramat de manera que la part que s'extrau és la mitjana qualitativa. No trobe registres valencians d'aquesta accepció del marineríssim *escandallar*.
- Escarot**. Ramat d'entre 15 o 20 animals. Els almadravers també empren *escarot* 'mola de tonyina amb menys de quaranta peixos' (Llorca Ibi 1998:687).
- Estiuar**. Dur els ramats a passar l'estiu a una contrada fresca. Generalment els diuen als

- masos de l'Aitana, com el mas de l'Arbre. Els pastors llogats recollien tots els animals pel temps que cauen les garrofes i no tornaven fins als últims dies d'agost o mitjans de setembre que ja s'havia recollit l'ametla.
- Estrelat/-da.** Cabra amb una corona o redolí blanc al front. Les cabres estrelades solen ser negres. La col·lega i amiga, Maria Àngels Diéguez Seguí, m'apunta que al *Llibre de Cort de Justícia de València* de 1284 (4-F 141r) –tema de la seua tesi doctoral en curs– ja apareix un «[...] *cavayl negre estellat* [...]».
- Fem.** Aixerri del ramat barrejat amb brossa o alga.
- Femta.** Excrement dels animals.
- Ferratge.** Ordi tendre que es talla abans d'espigar per al ramat. També, de vegades, *alferratge* amb aglutinació de l'article àrab (veg. Colomina 1991:192).
- Ferum** (pr. *furum*). Olor d'ovella (veg. Colomina 1991:196).
- Fi/-na.** Ovella que té poca llana o cabra amb el pèl suau.
- *Florejat/-da.** Animal de color blanc amb taques negres grans, o de blanc i roig, i altres combinacions semblants. No trobe registres d'aquest adjectiu aplicat a la pell dels animals, que degué habilitar-se per comparació amb teles florejades.
- Forra.** fem. Ovella o cabra que ni està prenyada ni fa llet.
- Fosc/-a.** Color dels animals semblant al de la fusta fosca.
- Fumat/-da.** Color dels animals entre roig i negre. És una tonalitat més clara que el fosc.
- Gaburro.** Gra intern, moltes vegades ensanguinat. Generalment ix davall l'orella o entre el coll i la paleta de la pota. També poden eixir al braguer o dins la cuixa. Per guarir el gaburro deixen que s'infle, l'obrin i el buiden, o esperen que s'esclate. Aleshores hi posaven sal o vinagre. També el llavaven amb camamil·la. El *DECat* recull gaburro 'borrony' a Morella i 'durulló al cap' a Benassal (veg. *DECat*, *cap*). Pense que és una variant de l'occitanisme gavarro, 'degeneració i gangrena del rodet de les potes dels animals de peu redó', 'mal del coll de les gallines' (veg. *DCVB*, *gavarro* i *DECat*, *gavarra*).
- Ganado.** (pr. *ganao*). Grup d'animals de bestiar.
- Llanat/-da.** Ovella o corder que té molta llana. El *DCVB* recull *llanat* només a Ripoll i a Guillerries.
- Llanut/-da.** Ovella o corder que té molta llana.
- *Llet verge.** Llet de les cabres que no han parit. Són casos molt estranys, però n'hi ha.
- Llit.** Bossa on viu el cabrit mentre està dins la mare i que en parir ix a l'exterior. També es diu *mare* (veg. *infra*).
- *Mamantó.** Cabrit o corder que mama però no de sa mare.
- Mamar.** Traure el cabrit la llet de les mamelles de la cabra. *Donar a mamar*, encabir el cabrit perquè mame mentre algú aguanta la cabra o l'ovella.
- Màmia.** Ovella o cabra que només té una mamella. L'altra s'ha perdut per malaltia.
- Mamussar.** Mamar poc i discontinuament. El *DCVB* només dóna registres balears.
- Mardà.** El mascle de les ovelles, generalment. Altres persones diuen que també és el mascle de les cabres.
- Mare.** Bossa on viu el cabrit mentre està dins la mare. És un terme secundari, el principal és *llit* (veg. *supra*). El *DCVB* diferencia entre *llit* 'placenta' i *mare* 'matriu, úter'.
- Maricó.** cast. Mascle que no pot tenir descendència.
- Matxo.** cast. Boc, mascle de la cabra que ja té les quatre mudes.
- Matxorra.** Cabra o ovella que no cria. El *DCVB* recull *matxorra* 'idem' des de Tortosa a Altea i diu que són preferibles els termes *eixorca* i *baciva*.
- Menjadora.** Estri de fusta on menja el ramat als corrals.

- ***Merell/-a** adj. Significat desconegut. Apareix en un *retall* molt conegut per tota la Marina (veg. *Apèndix*). Tal vegada siga un derivat del mallorquí *marella* 'mare massa complaent amb els seus fills (*DCVB*)'. Aquest cas deu ser un dels nombrosos exemples de tancament de *a* àtona en *e*, fenomen usual a la Marina (veg. Colomina 1991:16).
- Merescal**. Manescal, veterinari. Amb *-r-* etimològica conservada.
- Modorra**. 1 Malaltia que fa aigualós el cervell de les cabres i de les ovelles. 2 Ensopiment del bestiar per causa de la calor.
- Moltó**. Borrec capat (veg. *Capó*). La pell de borrego gran en una ocasió va rebre el nom de *pell de moltó*. És una paraula coneguda però gens usada, almenys actualment. Hem de pensar que ha estat substituïda per *capó*, substantiu que no se sol aplicar al llanar.
- ***Monflorita** masc. Animal mascle que té els testicles molt xiquetets i a l'interior del cos. Possible variant d'*hermafrodita*. Afèresi de la vocal inicial: *mafrodita*, amb un canvi *oclusiva + r > oclusiva + l*: maflorita, i un canvi de la síl·laba inicial *ma > mon*, que tal vegada siga per confusió amb l'adjectiu possessiu: *monflorita*.
- ***Moratxa**. cast. Cabra de color foc que té una vira negra a la pell de l'espina.
- Motxo/-a**. Animal que no té banyes.
- ***Moure**. Posar en zel. Els adjectius derivats són *mogut/-da*.
- Muda**. Canvi de dents. Les cabres fan quatre mudes. Un criteri per a anomenar el ramat són les mudes: *Primal*, una muda. *Andosco*, dues mudes. La tercera muda no té un nom concret. *Serrat*, quarta muda.
- Munyir**. (pr. *monyir*). Traure la llet als animals.
- Ovella**. (pr. *agüella*). Mamífer de l'espècie *Ovis aries*, especialment cordera que ja ha parit. Hi ha diverses classes d'ovelles. *Burda* (cast.): raça d'ovella amb molt de pèl. *Manxega*: ovella de la part de la Manxa. *Segurenya*: ovella de la part del riu Segura.
- ***Paleta**. Part alta de la pota anterior dels animals. Els porcs tenen *pernil de paleta* i *pernil de cuixot*.
- Papada**. Gola inflada dels animals.
- Papera**. Gamadura, inflamació de la gola dels animals (veg. Colomina 1991:258).
- ***Pastó**. Corder que ja s'ha desmamat i pastura. És una paraula que empren sobretot els pellers i relacionada amb la grandària de la pell. Potser derivat de *past* 'aliment, pastura'. El *DCVB* ens posa exemples d'animals en *past*: *porc*, *moltó de past* 'animal tancat per engrixar-lo' d'on podria derivar aquest *pastó*.
- ***Paüllada**. Grup xicotet de ramat. És com un *baciú* però on van animals de totes les condicions. Tal volta derivat de *peülla*.
- ***Perrero**. cast. Cabra o ovella de qualitat dolentíssima.
- Pessunya**. Gavarro, malaltia de la peülla del ramat. El castellanisme *pessunya* ha substituït el substantiu *peülla*.
- Picot**. Campaneta ornamental que posen a les cabres.
- Pigota**. Malaltia del ramat llanar. Es caracteritza perquè el braguer i al davall la paleta es fa de color roig.
- ***Pla**. adj. Estat de l'animal capat.
- ***Planeta** fem. Mena de ventall, antigament d'espart, perquè el mascle no prenga les cabres. Colomina (1991:270) recull altres significats de *planeta* a la comarca. *Planeta* deu ser el diminutiu d'un adjectiu habilitat com a substantiu per el·lipsi de *tapadora plana > (tapadora) planeta > planeta*.
- Polserrut/-da**. Cabra que té el pèl molt llarg damunt la cuixa o al llom: «Les cabres malague-nyes són polserudes». El *DCVB* ens diu que inicialment significava el pèl que creix

- damunt els polsos, entre l'orella i l'ull. El *DECat* diu polsera de cabells penjants d'on els pastors benidormers l'han aplicat del pols a la cuixa i el llom.
- Prendre.** Deixar embarassada la cabra: «*la cabra està presa*».
- *Prorra-prrrria.** Onomatopeia per cridar les cabres.
- Primal/-la.** Cabrit o corder amb una muda de dents, té 1 any.
- Punta.** Ramat de 50 o 60 exemplars. Es diu *punta de ramat*. El *DCVB* ens diu que la *punta de ramat* al País Valencià és de 15 caps i al Priotat no sol passar de 30. També el *DCVB* tradueix *escamot* per *punta* i el *DRAE* diu *punta* 'pequeña porción de ganado que se separa del hato', tal vegada siga un castellanisme.
- Ramat.** Grup molt gran de bestiar. Un *ganao* molt gran. A Benidorm vuitanta animals es consideren un ramat. El *DCVB* diu que al Pirineu hi ha l'opinió segons la qual un verter ramat ha de tenir almenys 120 ovelles.
- Ramera.** Conjunt gran de bestiar o aviram. Sinònim de *ramat*.
- Recapte.** Aliments que el pastor portava al sarró.
- Recordí.** Recordell, segona cria d'una ovella en el mateix any.
- Recordinar.** Criar, una ovella, dues vegades el mateix any. Aquest corder no naixia per la *santmiquelâ* (veg. *infra Santmiquelada*), sinó que ho feia a l'estiu. Eren corders més fluixos.
- Remugar.** Mastegar l'aliment que el bestiar tenia a la panxa.
- Represa.** Malaltia del braguer de les cabres i de les ovelles caracteritzada perquè la llet es fa aigua. Les cabres quedaven *variades* (veg. *infra*). Els pastors hi posaven unguent de rave o fregaven el braguer amb ginebra.
- Roig/-ja.** Cabra o ovella de color de terra fosca.
- Ronya.** Malaltia de les ovelles caracteritzada per la caiguda de la llana a rodals.
- Ruda.** *Ruta graveolens*. Planta la infusió de la qual es dóna al ramat perquè parisca sense problemes.
- *Santmiquelada.** Època de l'any en la qual naixien els corders, al voltant de sant Miquel: «*Enguany has tingut una bona santmiquelâ...*».
- Segall/-a.** Cabrit que té entre un i dos anys. Per als carnisers aquell que pesa entre quinze quilos i vint quilos. Cal observar que mentre els pastors anomenen els animals segons la muda de dents, els carnisers els anomenen pels quilos de pes en viu.
- Senyal.** masc. Tall que el pastor fa a les orelles del bestiar per saber que li pertany.
- Serella.** Significat desconegut, apareix al retall esmentat. Podríem suposar un derivat de serrell 'floc de cabells més llargs que els altres, que es deixen créixer a la part davantera del cap' amb reducció de -rr- > -r-.
- *Serrat/-da.** Bestiar –cabra, corder, bou, cavall– que ha fet les quatre mudes, per tant, té més de tres anys.
- Sestar.** Fer la migjornada el ramat. Els pastors duïen les cabres i les ovelles a les sènies on hi havia garrofers o oms grans, a la paret d'algun corral, als recingles de la serra o a la Cova Gelada (Martines 1991:204-205; Llorca Ibi 1998:81).
- Tírar.** Donar una femella al mascle.
- Topada.** (pr. *tupá*). Colp de cap dels animals.
- Topar.** (pr. *tupár*). Colpejar els animals amb el cap.
- Topo.** masc. Front dels animals que arbora molt. Hem de veure-hi un ús especial de *topo* 'serrell de cabells damunt el front' (*DCVB*). Pense que *topo* ha substituït *serrell*.
- Toput/-da.** Cabra que té el front molt eixit. Pense que aquest adjectiu ha substituït el *serrell/serrella* (veg. *Serell*) conservat pel retall (veg. *Apèndix*).
- Tort/-a.** Animal que li falta un ull.

Tractant. (pr. *tratánt*). Persona dedicada als tractes amb ramat.

Tracte. (pr. *trákte*). Pacte de compra, venda o barata d'animals.

Variat/-da. Animal que ha tingut una malaltia o un accident i no s'hi ha quedat bé: «*Esta cabra ha tingut la represa i s'ha quedat variâ*». És una mostra ben significativa de la influència que el llenguatge mariner té en la parla comarcal (veg. Colomina 1991:105 i Llorca Ibi 1998:998).

Vira. Ratlla de color fosc en l'esquena dels animals, per damunt l'espina.

Virat/-da. Cabra fosca amb una ratlla encara més fosca a l'esquena. A més, les cabres virades tenen a la cara dues ratlles del color de la vira.

Xotí. Crit per fer venir les cabres. Es combina amb *prrrria*.

Xoto/-a. Cabra jove en general, sense determinar edat.

APÈNDIX

Aquest text és la versió benidormera d'un *retall* que es coneix a tota la Marina. Cal assenyalar que *capicornut/-da* l'escriu en un sol mot encara que l'elocució es fa clarament per separat: *cap* i *cornuda*.

«Una ovella serella, merella / llanada, llanuda, capicornuda / va tindre un corder serell, merell / llanat, llanut, capicornut. / Si l'ovella no haguera segut serella, merella / llanada, llanuda, capicornuda, / no haguera tingut el corder serell, merell / llanat, llanut, capicornut / però com l'ovella era serella, merella / llanada, llanuda, capicornuda / va tindre un corder serell, merell / llanat, llanut, capicornut».

El mot *capicornut/-da* apareix a les variants benidormera i callosina. A l'Alfàs, *cornut/-da*. A Altea, *capicoronat/-da* (pr. *cap* i *coronada*) «Una ovella (...) llanuda, llanada capicoronada». A la Vila Joiosa, *capcoronat/-da*.

BIBLIOGRAFIA

COLOMINA I CASTANYER, Jordi.

1991 *El valencià de la Marina Baixa*, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, Generalitat valenciana, València.

DCVB.

1980 ALCOVER, A. i MOLL, F. de B. *Diccionari català, valencià, balear*, 10 vol. Editorial Moll, Mallorca.

DECat.

1983-1991 COROMINES, Joan, *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, 8 vols. Curial, Barcelona.

DRAE.

1980 *Diccionario de la Lengua Española*, Real Academia Española, decimonovena edició, Madrid.

LLORCA IBI, Francesc Xavier.

1998 *El llenguatge mariner de la comarca de la Marina*, tesi doctoral dirigida pel doctor Jordi Colomina i Castanyer, Universitat d'Alacant.

MARTINES, Josep.

1991 «Els llocs de vora mar de l'Albir», *A Sol post*, Estudis de llengua i literatura 2, Editorial Marfil, Universitas-3, Alcoi.